

คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลในบริบทจังหวัดนครราชสีมา

Professionalism Characteristics of Digital Accountants

in the Context of Nakhon Ratchasima Province

1. ธนวรรธน์ ปอมสนาม (Thamonwan Pomsanam), บช.ม. (M.Acc.)*

2. ชุตินาถ วาฤทธิ์ (Chutiyaphak Varith), บธ.ด. (D.B.A.)

วันที่ส่งบทความ : 6 เม.ย. 2566 วันที่แก้ไขบทความ : 9 มิ.ย. 2566 วันที่ตอบรับตีพิมพ์ : 19 มิ.ย. 2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาคุณลักษณะของความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลในบริบทจังหวัดนครราชสีมา การศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การทบทวนทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 กลุ่ม รวมทั้งสิ้นจำนวน 12 คน ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนด้านการบัญชี จำนวน 4 คน นักบัญชี จำนวน 4 คน และเจ้าของกิจการ ผู้ประกอบการ หรือผู้บริหารที่ใช้บริการนักบัญชี จำนวน 4 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และเทคนิคการตรวจสอบ สามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Successive Approximation) และการวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Analytic Comparison)

ผลการวิจัย พบว่าคุณลักษณะของความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัล ประกอบไปด้วย 1) ทักษะทางปัญญาและคุณลักษณะเฉพาะบุคคลของนักบัญชี มีความรู้ความสามารถ และความระมัดระวังรอบคอบ ทำงานด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต และมีความเป็นอิสระ 2) ทักษะด้านการจัดการองค์กร มีความสามารถในการบริหารจัดการทีมงาน ทำงานร่วมกันกับหน่วยธุรกิจอื่นๆ ในองค์กร เป็นคู่คิดทางธุรกิจ 3) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และนำเทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงาน 4) จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี 5) การสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ 6) การรักษาความลับของลูกค้า 7) ปฏิบัติงานด้วยความทันเวลา 8) การบริหารงานแบบคล่องตัว (Agile) มาใช้ในการปฏิบัติงาน สามารถปรับเปลี่ยนการทำงานตอบสนองลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลที่ดีเหล่านี้จะให้นักบัญชีมีความยั่งยืนและมั่นคงในอาชีพต่อไป ไม่ถูกเทคโนโลยีมาลดบทบาทและความสำคัญ นักบัญชีสามารถนำคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาตนเองให้เป็นนักบัญชีมืออาชีพในยุคดิจิทัลต่อไป

คำสำคัญ: คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพ, นักบัญชียุคดิจิทัล

Abstract

This qualitative research aimed to investigate the professionalism characteristics of digital accountants within the context of Nakhon Ratchasima province. The study consisted of two phases: a literature review and in-depth interviews. The samples included 12 experts from three distinct groups: four samples from accounting instructors, four samples from accountants, and four samples from business owners, entrepreneurs, or executives who use accounting services. Data analysis employed methods such as content analysis, data triangulation, successive approximation, and Analytic Comparison.

The research findings revealed that the professionalism characteristics of digital accountants encompassed: 1) Intellectual and personal skills, indicating professional competence and due care, along with a commitment to accuracy, integrity, and independence. 2) Organizational management skills, including the ability to manage teams and collaborate effectively with other business units within the organization as valued business partners. 3) Information technology skills, marked by an acceptance of technology's role and its utilization to enhance operational efficiency. 4) Ethics of accounting professionals. 5) Professional skepticism. 6) Ensuring customer confidentiality. 7) Timely execution of tasks. 8) Utilizing Agile management in operations and adapting work processes to respond quickly to customer needs. The professionalism characteristics of competent digital accountants contribute to their sustainability and stability in the face of technological advancements, ensuring that their role and importance remain unaffected. Accountants can harness these professionalism characteristics to further develop themselves as accomplished professionals in the digital age.

Keywords: Professionalism Characteristics, Digital Accountants

1, 2 อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

(Lecturer, Faculty of business administration, Vongchavalitkul University)

1. E-mail: thamonwan_pom@vu.ac.th, 2. E-mail: chutiaphak_var@vu.ac.th

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดำเนินงานในภาวะการณ์แข่งขันสูงทำให้หลายๆหน่วยงานต้องใช้ข้อมูลทางบัญชีประกอบการตัดสินใจ งบการเงินจึงเป็นรายงานที่เสนอข้อมูลทางการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ กิจกรรมมีการใช้นักบัญชีจัดทำข้อมูลทางบัญชี งบการเงิน รายงานทางการเงินบัญชี นักบัญชีจึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินมีความมั่นใจในข้อมูลทางการเงินมากยิ่งขึ้น และในสภาวะการณ์เศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป ธุรกิจต่างๆ ในประเทศไทยเกิดขึ้นมากมาย มีการจดทะเบียนนิติบุคคลกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และคงดำเนินกิจการอยู่ จำนวน 541,881 ราย นับเป็นมูลค่าการลงทุนถึง 6,445,613.75 ล้านบาท ส่วนในจังหวัดนครราชสีมา มีธุรกิจที่เป็นนิติบุคคล จำนวน 15,208 ราย เป็นมูลค่าการลงทุน 184,776.94 ล้านบาท (ข้อมูล ณ เดือน พฤศจิกายน 2565) (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2565) ซึ่งกิจการต่างๆ เหล่านี้ จำเป็นต้องมีนักบัญชี เพื่อช่วยงานด้านเอกสารและการจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง รวมถึงช่วยแนะนำเรื่องการวางแผนการเงินการบริหารเงินสด การจัดทำบัญชี และภาษีที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ

นักบัญชีของประเทศไทยนั้น มีกลุ่มผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผู้ทำบัญชี เป็นผู้จัดทำข้อมูลทางการเงินรวมทั้งงบการเงินซึ่งแตกต่างจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตนั้นเป็นนักบัญชีที่สามารถให้ความเห็นในรายงานทางการเงิน ของบริษัทมหาชน จำกัด บริษัท จำกัด และกิจการต่างๆ ทั้งที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ โดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย มีจำนวนผู้ที่เปิดเผยข้อมูล ถึง 1,055 ราย อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 24 ราย (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2565)

งบการเงินของกิจการจะต้องมีการรับรองโดยผู้สอบบัญชี ผ่านการตรวจสอบและสอบทานงบการเงิน เพื่อให้ความเห็นในงบการเงินของบริษัทดังกล่าวและเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน คุณภาพการสอบบัญชีจึงมีความสำคัญสำหรับผู้ใช้งบการเงิน ผู้ใช้บริการจึงมีการเลือกใช้บริการสำนักงานสอบบัญชีที่มีคุณภาพการสอบบัญชีที่ดี รวมถึงนักบัญชีที่มีคุณภาพ มีความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติงาน จากสำนักงานสอบบัญชีภายนอกองค์กร (outsourcing) หรือผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีที่ให้บริการสาธารณะ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีในสำนักงานที่ให้บริการทางวิชาชีพ เพื่อให้งบการเงินมีความน่าเชื่อถือ และผู้ใช้งบการเงินใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของธุรกิจ สภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้ประกาศบังคับใช้ มาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ฉบับที่ 1 (Thai Standard on Quality Control 1 : TSQC1) ในการควบคุมคุณภาพสำหรับสำนักงานที่ให้บริการด้านการตรวจสอบและการสอบทานงบการเงิน และงานให้ความเชื่อมั่นอื่นตลอดจนบริการเกี่ยวเนื่อง กำหนดให้สำนักงานสอบบัญชีและผู้สอบบัญชีต้องจัดให้มีระบบการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี เพื่อให้มีความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผล สำนักงานและบุคลากรปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาชีพ และข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้จะส่งผลให้งานสอบบัญชีมีคุณภาพ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้งบการเงินและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้วิชาชีพสอบบัญชีเป็นที่ยอมรับ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2560) และการปฏิบัติงานของนักบัญชีต้องมีความเป็นมืออาชีพ ปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ มีความชำนาญ เป็นอิสระ ไม่เกิดความผิดพลาดในการทำงานที่เป็นสาระสำคัญ ยึดถือในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ รวมทั้งในการศึกษาด้านการบัญชีเอง

ก็ได้มีการกล่าวถึงความเป็นมืออาชีพ โดยนักศึกษาที่เรียนในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีต้องเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ โดยมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 2 (International Education Standards : IES 2) กำหนดให้นักบัญชีมืออาชีพต้องมีความรู้ทางวิชาชีพ ด้านการบัญชี การเงิน และความรู้วิชาที่เกี่ยวข้อง ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 3 (International Education Standards : IES 3) กำหนดให้นักบัญชีมืออาชีพต้องมีทักษะทางวิชาชีพ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของฝ่ายต่างๆ ได้แก่ ทักษะด้านสติปัญญา ทักษะด้านเทคนิคและการปฏิบัติหน้าที่ ทักษะด้านคุณลักษณะเฉพาะด้านบุคคล ทักษะในการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจและองค์กร และมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 4 (International Education Standards : IES 4) กำหนดให้นักบัญชีมืออาชีพต้องเป็นผู้มีคุณค่าแห่งวิชาชีพมีจริยธรรม และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ (International Federation of Accountants, 2009) ในบริบทที่เปลี่ยนไปนั้น ธุรกิจต่างๆ มีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานสู่ยุคดิจิทัล ทุกอย่างเปลี่ยนเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ การประกอบธุรกิจและการทำงานออนไลน์หรือการนำเอาระบบคลาวด์เข้ามาใช้สร้างความได้เปรียบให้กับธุรกิจ (ดิชพงศ์ พงศ์ภัทรชัย, 2559) นักบัญชีจึงต้องพัฒนาศักยภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มในกับตนเอง ในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาได้และด้านภาษา (สรุณนุช บุญวุฒิ และ ไพฑูรย์ อินตะขัน, 2559) จากการศึกษางานวิจัยในอดีตเกี่ยวกับนักบัญชี และนักบัญชียุคดิจิทัลยังมีอยู่อย่างจำกัด และการศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาในเชิงปริมาณเป็นการศึกษาในบริบทของภาคธุรกิจ และตัวของนักบัญชีเอง ยังไม่มีการลงลึกในการศึกษาเชิงคุณภาพ จากความคิดเห็นของกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับนักบัญชี และยังไม่เน้นในบริบทของจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่มีนักบัญชีปฏิบัติงานจำนวนมาก มีการขยายธุรกิจ และโครงการต่างๆเกิดขึ้นมากมาย และในจังหวัดนครราชสีมาเองนั้น มีสำนักงานบริการรับทำบัญชี ที่มีผู้ทำบัญชีและมีนักบัญชี ประจำสำนักงาน จำนวน 54 สำนักงาน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2565) เท่านั้น ซึ่งยังมีจำนวนน้อย นักบัญชีจึงต้องมีความพร้อมและมีทักษะต่างๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานด้านบัญชีได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และมีความเป็นมืออาชีพตามที่ผู้ประกอบการคาดหวัง

งานวิจัยฉบับนี้จึงศึกษาคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลในบริบทจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งหากนักบัญชีมีความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติงาน จะทำให้ทางการเงินมีความน่าเชื่อถือ และผู้ใช้บริการนักบัญชีและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ สามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และเพื่อนักบัญชีนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง และสร้างความเป็นมืออาชีพของนักบัญชี เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานด้านบัญชีได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และมีความเป็นมืออาชีพตามที่ผู้ใช้บริการนักบัญชีและผู้ที่เกี่ยวข้องคาดหวัง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะและทักษะของความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลในบริบทจังหวัดนครราชสีมา

3. แนวคิด ทฤษฎี หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับนักบัญชี และคุณลักษณะของนักบัญชี

นักบัญชี เป็นผู้รับผิดชอบในการทำบัญชี นักบัญชีสามารถลงบัญชีให้กับกิจการและจัดทำระบบบัญชีให้กิจการ สามารถวิเคราะห์งบการเงินที่สร้างขึ้นและรายงานต่อผู้บริหาร นักบัญชีเป็นผู้มีความรู้ เนื่องจากผู้ที่เป็นนักบัญชีจะเป็นผู้มีการศึกษาเป็นไปตามกรอบมาตรฐานการศึกษาที่ทางสภาวิชาชีพบัญชีกำหนดไว้ และการปฏิบัติงานของนักบัญชีนั้นต้องมั่นใจว่างานที่ทำถูกต้อง ยุติธรรม และซื่อสัตย์ เพราะผลงานของนักบัญชีได้ถูกนำเสนอหลายฝ่ายทั้งภายในและภายนอกกิจการ และนักบัญชีต้องมีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินหรือมาตรฐานที่กำหนดของหน่วยงานนั้นๆ นอกจากความรู้ ความเข้าใจมาตรฐานการรายงานทางการเงินแล้ว การจะก้าวไปสู่ักบัญชีมืออาชีพยังต้องอาศัยการฝึกฝนและพัฒนาตนเอง พร้อมทั้งเรียนรู้และนำความรู้ใหม่ๆ ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดประโยชน์กับงานบัญชี (นพรัตน์ คำอินทร์, 2561) นักบัญชียุคใหม่ควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ ความรู้ความสามารถทางการบัญชี จรรยาบรรณวิชาชีพ บัญชีด้านบุคลากรและการสื่อสาร ด้านการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะการจัดการองค์กร (จารุวรรณ แซ่เต๋อ, 2564) และคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านภาษาอังกฤษ ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา (กมลภู สันทะจักร, 2560)

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตามข้อกำหนดในมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติการบัญชีพ.ศ. 2547 สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ กล่าวถึงทฤษฎีความเป็นมืออาชีพของนักบัญชี คือการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ มีความชำนาญ มีความเป็นอิสระ ไม่เกิดความผิดพลาดในการทำงานที่เป็นสาระสำคัญ ยึดถือในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพอย่างเคร่งครัด รวมถึงมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 3 (IES3) การพัฒนาทางวิชาชีพพระยะเริ่มแรก – ทักษะทางวิชาชีพ ได้กำหนดผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางวิชาชีพที่ผู้มุ่งมั่นประกอบวิชาชีพบัญชีจำเป็นต้องแสดงให้เห็นก่อนที่จะสิ้นสุดการพัฒนาทางวิชาชีพพระยะเริ่มแรก ทักษะทางวิชาชีพ ได้แก่ (ก) ทักษะทางปัญญา (ข) ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (ค) ทักษะการจัดการตนเอง และ (ง) ทักษะการจัดการองค์กร ที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีบูรณาการกับความรู้ความสามารถเชิงเทคนิค และ ค่านิยม จริยธรรม และทัศนคติทางวิชาชีพ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถเี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2560) อย่างไรก็ตามในยุคไทยแลนด์ 4.0 ธุรกิจต่าง ๆ ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานสู่ยุคดิจิทัล ทุกอย่างเปลี่ยนเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ การประกอบธุรกิจและทำงานแบบออนไลน์หรือการนำเอาระบบคลาวด์เข้ามาใช้สร้างความได้เปรียบทางธุรกิจ (ดิชพงศ์ พงศ์ภัทรชัย, 2559) บทบาทของนักบัญชีไม่ได้เป็นเพียงการตรวจสอบตัวเลขและเก็บบันทึกอีกต่อไป แต่ยังช่วยในการบริหารพยากรทางการเงินของธุรกิจให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมถึงการนำเทคโนโลยีอัจฉริยะ (Smart Technology) ปัญญาประดิษฐ์ (AI) คลาวด์คอมพิวติ้ง (Cloud Computing) บล็อกเชน (Blockchain) ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ฯลฯ มาใช้ในปัจจุบัน ซึ่งสร้างโอกาส

ให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้พัฒนาตนเองและมีความรู้ในเทคโนโลยีใหม่ๆ มากขึ้น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะนำมาซึ่งความท้าทายใหม่ๆ รวมถึงโอกาสสำหรับมืออาชีพในการมุ่งเน้นที่การเพิ่มมูลค่าให้กับองค์กร (Abd Razak, Noor, & Jusoh, 2021)

ในแง่ของความเป็นมืออาชีพ การปฏิบัติทางบัญชีแบบดั้งเดิมมีตั้งแต่การเก็บบันทึกไปจนถึงข้อกำหนดการรายงานที่เน้นการใช้ทักษะของมนุษย์คิดวิเคราะห์อย่างเชี่ยวชาญและทำเองอยู่ตลอดเวลา แต่บทบาทของนักบัญชีจะเปลี่ยนไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัล โดยเฉพาะในช่วงหลังยุคโควิด-19 สิ่งสำคัญที่สุดที่นอกเหนือจากด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพ และด้านความรู้ความสามารถแล้ว นั่นคือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาได้และด้านภาษา (สรวิชชุ บุญวุฒิ และไพฑูรย์ อินตะชน, 2559) นักบัญชียุคดิจิทัลจะถูกบังคับให้ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกคุณภาพสูงให้เป็นการวางแผนและการรายงานทางการเงินที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อสนับสนุนและให้คำปรึกษาสำหรับลูกค้าและธุรกิจของตน (Abd Razak, Noor, & Jusoh, 2021) สอดคล้องกับเพ็ญภา เกื้อเกตุ และคณะ (2563) ที่กล่าวว่านักบัญชียุคดิจิทัลควรมีความรู้และความสามารถในการจัดทำบัญชีโดยใช้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล และเลือกใช้วิธีการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง (สุนันท์ เพ่งจินดา, 2565) ความเป็นอิสระในการดำเนินงาน ไม่เกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานที่เป็นสาระสำคัญ และยึดถือในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพอย่างเคร่งครัด (กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธุ์ และสุขจิตต์ ณ นคร, 2562) อย่างไรก็ตามนักบัญชีทั้งสองประเภทมีบทบาทสำคัญในการช่วยธุรกิจและองค์กรจัดการเรื่องการเงินอย่างแน่นอน ในสายงานบัญชียังต้องการมนุษย์ในการคิด วิเคราะห์และประมวลผลเพื่อความแม่นยำของข้อมูล แต่การมีเครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในยุคของนักบัญชีดิจิทัลจะสามารถอำนวยความสะดวกในการทำงาน เพื่อให้การทำบัญชีมีประสิทธิภาพมากขึ้นตอนในการทำงานลดลง ทำให้นักบัญชีสามารถมุ่งเน้นจุดสำคัญอื่น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ช่วยสร้างมูลค่าให้กับธุรกิจ และสร้างความพึงพอใจให้กับผู้มารับบริการ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยในการวิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) การทบทวนทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากข้อมูลทฤษฎี เอกสาร วารสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interview)

4.1 กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) รวมทั้งสิ้น 12 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) อาจารย์ผู้สอนด้านการบัญชี จำนวน 4 ท่าน 2) นักบัญชี จำนวน 4 ท่าน และ 3) เจ้าของกิจการ ผู้ประกอบการ หรือผู้บริหารที่ใช้บริการนักบัญชี จำนวน 4 ท่าน โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกจาก ประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี โดยเป็นอาจารย์ผู้สอนด้านการบัญชี ระดับมหาวิทยาลัย ในจังหวัดนครราชสีมา มีประสบการณ์การสอนด้านบัญชีมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

เป็นเจ้าของกิจการ ผู้ประกอบการ หรือผู้บริหารที่ใช้บริการนักบัญชี หรือเป็นนักบัญชีในจังหวัดนครราชสีมา และมีประสบการณ์การทำงานด้านบัญชี หรือการสอบบัญชี มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี เนื่องจากการมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทางด้านการบัญชีมาแล้ว 5-10 ปี จะสามารถทำให้เกิดทักษะความเป็นมืออาชีพมากขึ้น (ปรีศนี ภายพันธ์ และนที เหมมันต์, 2557) เก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interview) ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือกคุณสมบัติ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลคุณสมบัติ และการกำหนดรหัสผู้ให้ข้อมูลสำคัญ T1-T4, A1-A4 และ B1-B4
เพื่อการอ้างอิงในบทความ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล สำคัญ	รหัส และ รายละเอียดของผู้ให้ ข้อมูลสำคัญ	ตำแหน่งงาน / หน้าที่งาน	ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง กับการบัญชี (ประสบการณ์ทำงาน)	เกณฑ์คัดเลือก
อาจารย์ผู้สอน ด้านการบัญชี	T1. ผศ. ก (นามสมมติ)	อาจารย์ผู้สอน	ประสบการณ์ด้านสอนบัญชี 12 ปี	เป็นอาจารย์ผู้สอนด้านการ บัญชี ระดับมหาวิทยาลัย
	T2. ดร. ข (นามสมมติ)	อาจารย์ผู้สอน	ประสบการณ์ด้านสอนบัญชี 14 ปี	ในจังหวัดนครราชสีมา มีประสบการณ์การสอนด้าน บัญชี มาแล้วไม่น้อยกว่า
	T3. อ. ค (นามสมมติ)	อาจารย์ผู้สอน	ประสบการณ์ด้านสอนบัญชี 11 ปี	10 ปี
	T4. อ. ง (นามสมมติ)	อาจารย์ผู้สอน	ประสบการณ์ด้านสอนบัญชี 30 ปี	
นักบัญชี	A1. นาย จ (นามสมมติ)	ผู้ทำบัญชี ผู้สอบบัญชี ภาษีอากร (TA) ผู้สอบบัญชีรับ อนุญาตแห่ง ประเทศไทย (CPA)	ประสบการณ์ด้านการทำ บัญชี และการสอบบัญชี 8 ปี	เป็นนักบัญชี ที่ปฏิบัติงานใน จังหวัดนครราชสีมา และ มีประสบการณ์การทำงาน ด้านบัญชี หรือการสอบบัญชี มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี
	A2. นาง ฉ (นามสมมติ)	ผู้ทำบัญชี ผู้สอบบัญชี ภาษีอากร(TA)	ประสบการณ์ด้านการทำ บัญชี และการสอบบัญชี 6 ปี	
	A3. นางสาว ช (นามสมมติ)	พนักงานบัญชี	ประสบการณ์ด้านการ ทำบัญชี 28 ปี	
	A4. นางสาว ซ (นามสมมติ)	พนักงานบัญชี	ประสบการณ์ด้านการ ทำบัญชี 27 ปี	

ตารางที่ 1 ข้อมูลคุณสมบัติ และการกำหนดรหัสผู้ให้ข้อมูลสำคัญ T1-T4, A1-A4 และ B1-B4
เพื่อการอ้างอิงในบทความ (ต่อ)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล สำคัญ	รหัส และ รายละเอียดของผู้ให้ ข้อมูลสำคัญ	ตำแหน่งงาน / หน้าที่งาน	ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง กับการบัญชี (ประสบการณ์ทำงาน)	เกณฑ์คัดเลือก
เจ้าของกิจการ ผู้ประกอบการ หรือผู้บริหาร ที่ใช้บริการ นักบัญชี	B1. ดร. น (นามสมมติ) B2. นาย บ (นามสมมติ) B3. นาย ม (นามสมมติ) B4. นาย ย (นามสมมติ)	กรรมการผู้จัดการ บริษัท กรรมการผู้จัดการ บริษัท กรรมการผู้จัดการ บริษัท กรรมการผู้จัดการ บริษัท	ประสบการณ์ในการทำงาน กับนักบัญชี/ใช้บริการ นักบัญชี 10 ปี ประสบการณ์ในการทำงาน กับนักบัญชี/ใช้บริการ นักบัญชี 25 ปี ประสบการณ์ในการทำงาน กับนักบัญชี/ใช้บริการ นักบัญชี 9 ปี ประสบการณ์ในการทำงาน กับนักบัญชี/ใช้บริการ นักบัญชี 8 ปี	เป็น เจ้าของ กิจ ก า ร ผู้ประกอบการ หรือผู้บริหาร ที่ใช้บริการนักบัญชี ในจังหวัดนครราชสีมา มีประสบการณ์การด้านการ ใช้บริการนักบัญชี มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interview) แบ่งหัวข้อการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ดังนี้
1) ความเป็นมืออาชีพของนักบัญชี 2) ความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัล และ 3) คุณลักษณะความเป็น
มืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลที่ดี โดยในการสัมภาษณ์ตัวอย่างแต่ละท่าน ผู้วิจัยใช้คำถามปลายเปิดชุดเดียวกัน
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แสดงความคิดเห็นในมุมมองของความเป็นมืออาชีพของนักบัญชีจากอดีตที่ยังไม่นิยมใช้
เทคโนโลยี จนมาเป็นนักบัญชีในยุคดิจิทัล และคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลที่ดีใน
บริบทจังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้ได้ข้อมูลในมุมมองที่เหมือนหรือต่างกันของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยแบบ
สัมภาษณ์ได้ส่งไปยังผู้ให้ข้อมูลสำคัญก่อนการสัมภาษณ์ หลังจากนั้นได้นัดหมายขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์
กระบวนการสัมภาษณ์จึงเริ่มขึ้น โดยข้อคำถามสัมภาษณ์ มีดังนี้

4.2.1 ข้อคำถามเรื่อง ความเป็นมืออาชีพของนักบัญชี มีเป้าหมายที่จะให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดั้งเดิม เช่น

“ในความคิดเห็นของท่าน ความเป็นมืออาชีพของนักบัญชี คืออะไร และควรมีคุณลักษณะ
อย่างไร”

4.2.2 ข้อคำถามเรื่อง ความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัล มีเป้าหมายที่จะให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้
แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคเศรษฐกิจดิจิทัล โดยเฉพาะในช่วงหลังยุคโควิด-19 เช่น

“ท่านให้ความสำคัญกับการเติบโตของเทคโนโลยีกับการบัญชีหรือไม่ อย่างไร ท่านใช้เทคโนโลยีในการทำบัญชีอย่างไร มีการใช้โปรแกรม หรือเทคโนโลยีดิจิทัลอะไรบ้างในการทำงานหรือการสอนด้านการบัญชีของท่าน”

“ความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัล ในมุมมองของท่านต้องเป็นอย่างไร”

“หากนักบัญชีทำงานที่บ้าน ไม่ได้เข้าสำนักงานหรือบริษัท ต้องมีความเป็นมืออาชีพอย่างไร”

4.2.3 ข้อคำถามคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลที่ดี

“ในมุมมองของท่าน ท่านคิดว่า ทักษะหรือคุณลักษณะที่ทำให้เป็นนักบัญชีมืออาชีพยุคดิจิทัลที่ดี ควรเป็นอย่างไร หรือควรมีอะไรบ้าง”

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งหมด ด้วยการจดบันทึก และบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2565 จากนั้นผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์และการถอดเทปบันทึกเสียง ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้วได้ใช้เทคนิคการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation)) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผลด้วยเทคนิค การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Successive Approximation) และการวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Analytic Comparison) ด้วยการตรวจสอบข้อมูลในด้านบุคคลเพื่อพิจารณาว่า เมื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ต่างกัน จะได้ข้อมูลเหมือนเดิมหรือไม่ และจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวกัน จากหลาย ๆ คน เพื่อเป็นการยืนยันข้อมูลจนข้อมูลที่ได้มีความอึดตัว (Denzin, 1977) โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 3 กลุ่มงาน จำนวน 12 คน มีความเหมาะสมเพียงพอ เนื่องจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลจนข้อมูลที่ได้มีความอึดตัว สอดคล้องกับ Burn & Grove (2001) ว่าการสัมภาษณ์จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมและมีความรู้เกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับได้ต้องไม่น้อยกว่า 3 คน

5. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ 3 ประเด็น คือ 1) ความเป็นมืออาชีพของนักบัญชี 2) ความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัล และ 3) คุณลักษณะของความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลที่ดี โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

5.1 ความเป็นมืออาชีพของนักบัญชี

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสามกลุ่ม ต่างให้ความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า นักบัญชีควรมีจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซื่อสัตย์ พัฒนาตนเองให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง ยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป นักบัญชีต้องปฏิบัติงานได้ด้วยความซื่อสัตย์ รอบคอบ มุ่งมั่น มีความคิดสร้างสรรค์

มีความเป็นอิสระในการทำงาน รับผิดชอบต่อหน้าที่ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้พัฒนาฝึกฝน ศึกษาหาความรู้เรื่องมาตรฐานการบัญชี การสอบบัญชี กฎหมายภาษีอากร อย่างต่อเนื่อง สามารถทำงานและสื่อสารกับผู้อื่นได้ มีการวางแผนการปฏิบัติงานให้เสร็จตามแผนงานที่ได้รับมอบหมาย สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้กับธุรกิจ ตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของธุรกิจในปัจจุบัน ผู้ให้ความสำคัญมีความเห็นเพิ่มเติมว่า นักบัญชีควรทำงานด้วยความรู้ความสามารถ และความระมัดระวังรอบคอบ (Professional Competence and Due Care) ทำงานด้วยความถูกต้อง (Accuracy) ตรวจสอบเอกสาร และทำงานตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นไม่บิดเบือนข้อมูล สามารถให้คำปรึกษาได้ทุกเรื่องทั้งเรื่องการทำบัญชี เอกสารทางการเงินบัญชี รวมถึงการรักษาความลับของลูกค้า (Confidentiality) ผู้ให้ข้อมูลทั้งสามกลุ่ม เห็นร่วมกันว่าคุณลักษณะที่กล่าวมาทำให้ผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นในตัว of นักบัญชี ดังบทสนทนาที่กล่าวว่า

“T2 นักบัญชีควรมีจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี สามารถทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ได้ผลงานออกมาได้อย่างสุดความสามารถ”

“T3 นักบัญชี หรือนักศึกษาที่จะจบไปเป็นนักบัญชี ต้องมีการอบรมในหัวข้อใหม่ๆ สิ่งใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับบัญชี ควรเพิ่มเติมในสิ่งที่ขาดตกบกพร่อง เช่น IT บุคลิกภาพ การเข้าสังคม มนุษย์สัมพันธ์”

“T4 นักบัญชีทำงานปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงรู้เทคโนโลยี มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน เรียนรู้ความรู้ใหม่เสมอ มีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม ความคิดสร้างสรรค์”

“A1 ความเป็นมืออาชีพของนักบัญชีต้องยอมรับสิ่งใหม่ๆ ศึกษาหาความรู้ รักษาจรรยาบรรณวิชาชีพ ปรับให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป”

“A2 นักบัญชีต้องศึกษาข้อกฎหมายมาตรฐานบัญชีควบคู่กันไป ทำงานด้วยความตั้งใจ รอบคอบ มุ่งมั่น ตั้งใจ และใส่ใจกับการทำบัญชี และซื่อสัตย์ต่ออาชีพของตนเอง ถ้ามีข้อกฎหมายอะไรใหม่ๆ ก็ต้องแจ้งให้ผู้มอบหมายงานได้ทราบ เช่น กฎหมายการฟอกเงิน ทักษะการสื่อสารที่ดีกับลูกค้า อะไรที่เป็นผลประโยชน์หรือสิ่งที่ผิดก็ต้องแจ้งแก่ลูกค้า ให้ลูกค้าและนักบัญชีเดินไปพร้อมๆ กัน ต้องมีอิสระในการทำงาน ยึดถือการทำงานแบบมืออาชีพ มีความรู้รอบด้าน รู้ทัน รอบคอบติดตามข่าวสารบ้านเมือง”

“A4 นักบัญชีต้องซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ ทำงานด้วยความระมัดระวัง ตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้อง ทำงานตามข้อเท็จจริง”

“B4 ความสามารถของนักบัญชีแต่ละท่านเป็นสิ่งสำคัญที่องค์กรให้ความสนใจ เพราะการจ้างคุณภาพก็ย่อมเป็นประโยชน์ต่อองค์กร สามารถให้ความช่วยเหลือลูกค้าได้ สามารถรักษาความลับของลูกค้าได้ และต้องตรงต่อเวลา”

5.2 ความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัล

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญต่างมองว่า เมื่อเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในการทำงาน นักบัญชีจำเป็นต้องมีการยอมรับการใช้เทคโนโลยี จากเดิมที่ปฏิบัติงานด้วยมือ ต้องปรับให้มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงาน และนำสื่อดิจิทัลออนไลน์ต่างๆ มาใช้ในการติดต่อสื่อสาร การรับส่งเอกสาร นำโปรแกรมสำเร็จรูป

ทางการบัญชีมาใช้ เช่น โปรแกรม express โปรแกรม EasyAcc หรือ Microsoft Excel รวมถึงเทคโนโลยีออนไลน์ อาทิเช่น Cloud, Line, Facebook เข้ามาช่วยสำหรับการจัดเก็บเอกสารและสื่อสารกับลูกค้า ช่วยให้การทำงานไม่ซับซ้อน สะดวกรวดเร็ว ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางส่วนมองว่า เทคโนโลยีไม่สามารถแทนตัวนักบัญชีได้ทั้งหมด แต่เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงานของนักบัญชีเท่านั้น อย่างไรก็ตามเทคโนโลยีมีประโยชน์ในด้านการสนับสนุนการตัดสินใจของผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชี ในขณะที่กลุ่มอาจารย์ผู้สอนด้านบัญชีได้ให้ความสำคัญกับ โปรแกรม Microsoft Excel และนำโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีมาใช้ในการเรียนการสอน พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ดังบทสนทนาที่กล่าวว่า

“T1 ตัวเองให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี นักบัญชีต้องเตรียมพร้อมสำหรับการใช้ข้อมูลที่เกิดขึ้นแบบเรียลไทม์ องค์กรจะได้รับข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) จึงสอนให้นักศึกษาที่จะออกไปเป็นนักบัญชีที่มีบทบาทเป็นนักวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analyst) ที่สามารถวิเคราะห์และสรุปข้อมูลในรูปของแผนภาพ กราฟ หรือแผนภูมิได้ การนำโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูป Express, โปรแกรม SAP มาปฏิบัติงานด้านบัญชี รวมทั้งการประยุกต์ใช้โปรแกรม Microsoft Excel กับงานบัญชี ซึ่งนักบัญชียังคงต้องให้ความสำคัญ”

“A1 เทคโนโลยีมีส่วนช่วยให้การทำงานรวดเร็ว การจะเป็นนักบัญชียุคดิจิทัลต้องปรับตัวให้ได้ เพราะผู้ใช้ข้อมูลต้องการข้อมูลที่รวดเร็ว ทันต่อเวลา มีการเรียนรู้และนำระบบ Cloud มาใช้สำหรับจัดการและจัดเก็บข้อมูลดิจิทัลที่ต้องการความปลอดภัยให้มากขึ้น การใช้ Zoom, Line เพื่อสื่อสารระหว่างลูกค้าและภายในองค์กร”

“A3 ให้ความสำคัญในเทคโนโลยีอย่างมาก เพราะการทำงานระบบบัญชีเมื่อนำเทคโนโลยีเข้ามาประสมก็ช่วยให้การทำงานไม่ซับซ้อน สะดวกและรวดเร็วเพียงแต่ต้องตรวจสอบความถูกต้องด้วยตนเอง มีการนำโปรแกรมบัญชี EasyAcc มาใช้ในการทำงาน และมีการอัปเดตข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากกลุ่มนักบัญชี ผ่านทาง Line, Facebook”

ปัจจุบันมีนักบัญชีทำงานที่บ้าน (Work From Home) เป็นนักบัญชีอิสระ หรือผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีที่ให้บริการสาธารณะ ที่ไม่ได้ปฏิบัติงานในสำนักงานเพิ่มมากขึ้น นักบัญชียังจำเป็นต้องมีความเป็นมืออาชีพ ทำงานด้วยหลักการสื่อสารระหว่างหน่วยงานต่างๆ ไม่ให้เกิดความบกพร่อง สามารถรักษาความลับของลูกค้าหรือองค์กรได้ และต้องควบคุมเวลาการทำงานและจัดการตนเองให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงต้องมีจริยบรรณของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีการวางแผนการทำงานให้สำเร็จตามที่ตั้งไว้เพื่อความไว้วางใจในความเป็นมืออาชีพของผู้ทำบัญชี และเนื่องจากเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางกลุ่มมองว่าหากมีการนำหลักการบริหารงานแบบคล่องตัวตามกรอบแนวคิดวิธีการทำงานอย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว (Agile) มาช่วยในการปฏิบัติงาน ก็จะสามารถตอบสนองนักบัญชีกับลูกค้าได้เร็วขึ้น ดังเช่นบทสนทนาที่กล่าวว่า

“A2 ในฐานะที่ตนเองเป็นนักบัญชีอิสระอยู่แล้ว มองว่าการทำงานต้องทำงานด้วยหลักการ มีการสื่อสารระหว่างหน่วยงานต่างๆ ไม่ให้เกิดความบกพร่อง และต้องเก็บความลับของลูกค้าได้”

“B1 ถ้านักบัญชีใช้กรอบแนวคิดวิธีการทำงานอย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว (Agile) ในการปฏิบัติงานด้านบัญชี จะเอื้อให้ทำงานรวดเร็วมากขึ้น ถูกต้องแม่นยำมากขึ้น ตอบสนองกับลูกค้าได้เร็วขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อนักบัญชีและองค์กร”

5.3 คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลที่ดี

คุณลักษณะที่ทำให้มีความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลที่ดี ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสามกลุ่มเห็นว่า นักบัญชียุคดิจิทัลที่ดีต้องมีคุณลักษณะ หรือทักษะต่างๆ มีจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ในขณะที่บางกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญมองว่า ควรมีทักษะหรือคุณลักษณะอื่น ๆ เพิ่มเติม ที่จะทำให้เป็นนักบัญชีมืออาชีพที่ดี การสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ (Professional Skepticism) ความซื่อสัตย์สุจริต (Integrity) ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี การใช้ภาษาต่างประเทศ และนำแนวคิด Agile มาใช้หรือทำงาน มีความเป็นอิสระ (Independence) ในการทำงาน รวมถึงควรยึดถือและให้ความสำคัญคือ การรักษาความลับของลูกค้า (Confidentiality) ความทันต่อเวลา (Timeliness) และทำงานด้วยความถูกต้อง (Accuracy) เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ความน่าเชื่อถือให้กับลูกค้า ดังเช่นบทสนทนาที่กล่าวไว้ว่า

“T1 คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลที่ดี นอกจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว ต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาเรียนรู้ด้วยตนเอง ในด้านการสื่อสาร ภาษาต่างประเทศ มีจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ ความสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ และการรักษาความลับของลูกค้า”

“A3 การสร้างความเชื่อมั่น ความน่าเชื่อถือให้กับลูกค้า ตัดสินใจในเรื่องที่ลูกค้าไม่สามารถตัดสินใจได้ เป็นคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพที่นักบัญชียุคดิจิทัลที่ดีควรมีในปัจจุบัน”

“B1 สิ่งที่นักบัญชียุคดิจิทัลที่ดีควรมี คือความซื่อสัตย์ ความโปร่งใส ความสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ ทักษะด้านเทคโนโลยี การใช้โปรแกรม โดยโปรแกรมต้องเหมาะสมกับบริบทของงาน มีความคล่องตัวในการทำงานโดยใช้วิธีการที่เหมาะสมมาจัดการการทำงาน การบริหารจัดการทีมงาน การเจรจาต่อรอง”

“B2 เวลาที่เจอข้อมูลผิดปกติ หรือข้อมูลให้ผู้ประกอบการควรทราบ นักบัญชีควรรีบแจ้งให้ผู้ประกอบการทราบและเข้าใจ เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหาร และปรับบทบาทตัวเองเป็นผู้ให้คำปรึกษาทางการเงิน รวมทั้งการวางแผนภาษีอากรด้วย”

“B3 มุมมองในฐานะที่เป็นผู้ประกอบการที่ นักบัญชียุคดิจิทัลที่ดีควรให้ความสำคัญกับ ความเป็นมืออาชีพมากๆ เช่น เอกสารการจ่ายภาษีของลูกค้าต่าง ๆ ในทางระบบออนไลน์ และความทันต่อเวลา (Timeliness) ตรงต่อเวลานั้นสำคัญมาก”

6. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลในบริบทจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายและสรุปผลจากข้อค้นพบของแต่ละกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มอาจารย์ผู้สอน ด้านการบัญชี กลุ่มนักบัญชี และกลุ่มเจ้าของกิจการ ผู้ประกอบการ หรือผู้บริหารที่ใช้บริการนักบัญชีมีความ คิดเห็นสอดคล้องกันว่า ความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลที่ดีต้องมีความรู้ ความสามารถและ ะมัดระวังรอบคอบ มีทักษะการจัดการองค์กร การบริหารงานเป็นทีม มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ มีจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางกลุ่มมีความคิดเห็นว่ นักบัญชีควรมี การสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ รักษาความลับของลูกค้า ปฏิบัติงานด้วยความทันเวลา และนำการบริหารงาน แบบคล่องตัวตามแนวคิด Agile มาใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลจากข้อค้นพบสำคัญได้ดังนี้

คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของนักบัญชีต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และความ ะมัดระวังรอบคอบ (Professional Competence and Due Care) ทำงานด้วยความถูกต้อง (Accuracy) ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต (Integrity) รอบคอบสามารถให้การช่วยเหลือในด้านต่างๆ ทั้งด้านการบัญชี การภาษี และมาตรฐานการบัญชีต่างๆที่เกี่ยวข้อง การสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ (Professional Skepticism) เมื่อนักบัญชีเจอข้อมูลที่มีความผิดปกติ หรือข้อมูลที่ผู้ประกอบการควรทราบ นักบัญชีควรแจ้งให้ ผู้ประกอบการทราบและเข้าใจ เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหาร รวมถึงการรักษาความลับของลูกค้า (Confidentiality) เนื่องจากข้อมูลของผลประกอบการหรือเอกสารต่างๆ ของลูกค้าที่นักบัญชีปฏิบัติงานให้ เป็นข้อมูลของกิจการ ซึ่งข้อมูลบางส่วนไม่เปิดเผยต่อสาธารณชน ความเป็นอิสระ (Independence) ในการ ทำงานมีความคิดสร้างสรรค์ รับผิดชอบต่อนักที่ ปฏิบัติงานด้วยความทันเวลา (Timeliness) สอดคล้องกับ กษมาพร ยังสัมบ่อย (2561) ได้กล่าวว่า ความทันต่อเวลาด้านบัญชี คือการทำงานได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ อย่างมีคุณภาพ และเสร็จทันกำหนดเวลา มีการลำดับการทำงานก่อน - หลัง ตามความสำคัญของงาน และ เนื่องจากเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป หากนักบัญชีมีการบริหารงานแบบคล่องตัว ตามแนวคิด Agile ซึ่งเป็นกรอบ แนวคิด และวิธีการทำงานอย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว เพื่อปรับเปลี่ยนให้สามารถตอบสนองลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว ในสภาวะที่มีความไม่แน่นอน (วันชัย ตันจารุพันธ์, 2564) การนำ Agile มาใช้กับทำงานหรือการสอนด้านบัญชี จะทำให้นักบัญชีปฏิบัติงานด้วยความทันเวลา และตรงต่อเวลา เพื่อให้งานเสร็จตามระยะการดำเนินงานที่กำหนดไว้

เมื่อเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในการทำงาน ทำให้ธุรกิจขยายตัวเพิ่มมากขึ้น คุณลักษณะ ความเป็นมืออาชีพของนักบัญชีต้องเปลี่ยนแปลงไป ความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัล ต้องมีการยอมรับ การใช้เทคโนโลยี ปรับตัวและนำเทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงาน และนำสื่อดิจิทัลมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร รับส่งเอกสาร การจัดเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ สอดคล้องกับ อมรรัตน์ ศรีชัย (2561) นักบัญชีมีการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ (Information Technology) ในการรวบรวม จัดเก็บ วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลอย่างมีระบบ และรวดเร็ว ในรูปแบบที่เหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ตลอดจนการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาประยุกต์ใช้กับงานบัญชี ได้อย่างเหมาะสม การนำ Big Data มาใช้เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สามารถทำงานในเชิงบัญชีบริหาร

ที่วิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มขึ้น รวมทั้งสรุปและแสดงข้อมูลในรูปแบบภาพ กราฟ หรือแผนภูมิ ซึ่งจะช่วยให้เห็นข้อมูลเชิงลึกและแสดงแนวโน้มในอนาคต นำเสนอข้อมูลต่อผู้บริหารให้นำไปใช้ในการวางแผนตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจ และองค์กรอาจต้องให้ความสำคัญเพิ่มมากขึ้นด้านการใช้ระบบคลาวด์ (Cloud) เป็นพื้นที่จัดเก็บข้อมูลดิจิทัล ในด้านการทำบัญชีโดยผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลจากอุปกรณ์ใดๆ หรือการใช้ซอฟต์แวร์ใดก็ตามที่ทำงานผ่านคลาวด์ นักบัญชีสามารถเข้าถึงแอปพลิเคชันได้ตามต้องการ และทำงานกับไฟล์จากอุปกรณ์ใดก็ได้ที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตซึ่งต้องมีความปลอดภัยของข้อมูลในการเข้าสู่ระบบ รวมถึงการทำบัญชีด้วย Microsoft Excel และการจัดทำบัญชีด้วยโปรแกรมบัญชีออนไลน์ สอดคล้องกับ อริสา ศรีชัยนาท และศิริเดช คำสุพรหม (2562) นักวิชาชีพบัญชีต้องมีการพัฒนาความรู้ด้านการนำเทคโนโลยีบิ๊กดาต้า (Big Data) มาประยุกต์ใช้ในงานสอบบัญชีเพื่อช่วยให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการสอบบัญชี และต้องมีการพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยี มีพัฒนาทักษะความรู้ด้านการนำเทคโนโลยีระบบคลาวด์ (Cloud Computing) มาใช้ในการจัดเก็บเอกสารบน Cloud หรือออกเอกสารต่างๆ บนระบบ Cloud เพื่อช่วยให้การทำงานมีความสะดวกรวดเร็วขึ้น

นอกจากนักบัญชีจะต้องมีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลแล้วยังต้องเป็นนักบัญชียุคดิจิทัลที่ดีด้วย ซึ่งต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการทีมงาน การเจรจาต่อรอง ความสามารถทำงานร่วมกันกับหน่วยธุรกิจอื่นๆ ในองค์กรที่ต่างสาขาอาชีพ ช่วยเพิ่มคุณค่าในตัวนักบัญชีให้เป็นนักบัญชียุคดิจิทัลที่ดีและมีคุณภาพ สอดคล้องกับ Kane et al. (2015) การใช้เทคนิคดิจิทัล การปรับปรุงกระบวนการให้คำปรึกษา การสื่อสารทำให้งานมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ อมรรรัตน์ ศรีชัย (2561) นักบัญชีในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ต้องมีการพัฒนาศักยภาพตนเองในการแปลงข้อมูลเป็นข่าวสารและสารสนเทศเพื่อเตรียมพร้อมที่จะใช้ประกอบการตัดสินใจ การนำเสนอมีทักษะด้านการเป็นผู้นำ ด้านการตัดสินใจ ด้านการเชื่อมโยงกลยุทธ์กับวัตถุประสงค์ขององค์กร ด้านการมีทัศนวิสัยที่ดีสำหรับองค์กร และด้านการสื่อสารที่ดี รู้จักสร้างความสัมพันธ์กับฝ่ายอื่นๆ ในองค์กร เพื่อนำข้อมูลของทุกฝ่ายมาร่วมวิเคราะห์และคาดการณ์อนาคตจัดทำเป็นรายงานให้ผู้บริหารใช้ในการวางกลยุทธ์เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา เป็นคู่คิดทางธุรกิจซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยนำพาให้องค์กรอยู่รอด ช่วยขับเคลื่อนทิศทางให้ธุรกิจประสบความสำเร็จเติบโต และมีความสามารถในการแข่งขันที่มีความรุนแรงในช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับแนวคิดของ The Association of Chartered Certified Accountants (2016) นักบัญชีมืออาชีพในอนาคตต้องมีความรู้ด้านเทคนิค ทักษะ และความสามารถร่วมกับพฤติกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความยืดหยุ่น มีทักษะส่วนบุคคล และหากนักบัญชีมีความเป็นมืออาชีพ ผู้ประกอบการหรือผู้ใช้บริการนักบัญชีก็อยากที่จะเลือกใช้นักบัญชี หรือเลือกสำนักงานบัญชีที่มีนักบัญชีที่ดีมีความเป็นมืออาชีพปฏิบัติงานให้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันท์ เฟงจินดา (2565) ปัจจัยความเป็นมืออาชีพของผู้สอบบัญชีด้านทักษะการจัดการองค์กร ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะการจัดการตนเอง ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกใช้บริการสำนักงานสอบบัญชีของบริษัทมหาชน จำกัด และนักบัญชีไทยในยุคโควิด-19 จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความรู้ความสามารถในการเข้าถึง และ

ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากยิ่งขึ้น เช่น การเข้าถึงข้อมูล และระบบบัญชีออนไลน์จากระยะไกล หรือระบบบริหารจัดการเอกสารแบบในรูปแบบออนไลน์ โปรแกรมคำนวณภาษีออนไลน์ โปรแกรม จัดทำเงินเดือนออนไลน์ เพื่อดำเนินการจ่ายเงินเดือน และการบริหารจัดการข้อมูลของพนักงานได้อย่างถูกต้องตรงเวลา การประชุมผ่าน วิดีโอคอลเพื่อทดแทนการทำงานที่ต้องพบกันแบบปกติ เมื่อมีเหตุการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 กลับยังเป็นการกระตุ้นให้ภาคธุรกิจเกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วขึ้น การที่นักบัญชีมีการเตรียมพร้อมเพื่อเป็น ที่ปรึกษาให้กับธุรกิจที่เกิดขึ้นใหม่ หรือธุรกิจเดิมที่ต้องการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อความอยู่รอด นักบัญชีเองจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางในการบริหารงานให้กับกลุ่มธุรกิจ เหล่านั้น (บริษัท โฟล์วแอนด์เคาท์ จำกัด, 2563)

ดังนั้นคุณลักษณะของความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลที่ดี ควรประกอบไปด้วย ทักษะต่างๆ ได้แก่ 1) ทักษะทางปัญญาและคุณลักษณะเฉพาะบุคคลของนักบัญชี เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และความระมัดระวังรอบคอบ (Professional Competence and Due Care) ทำงานด้วยความถูกต้อง (Accuracy) ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต (Integrity) รอบคอบสามารถให้การช่วยเหลือในด้านต่างๆ ทั้งด้านการบัญชี การภาษี และมาตรฐานการบัญชีต่างๆที่เกี่ยวข้อง มีความเป็นอิสระ (Independence) ในการทำงานมีความคิด สร้างสรรค์ 2) ทักษะด้านการจัดการองค์กร มีความสามารถในการบริหารจัดการทีมงาน การเจรจาต่อรอง ความสามารถทำงานร่วมกันกับหน่วยธุรกิจอื่นๆ ในองค์กร นำข้อมูลของทุกฝ่ายมารวม วิเคราะห์และ คาดการณ์อนาคต จัดทำเป็นรายงานให้ผู้บริหารใช้ในการวางกลยุทธ์เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ตลอดเวลา เป็นคู่คิดทางธุรกิจ 3) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และนำเทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงาน ติดต่อสื่อสาร รับส่งเอกสาร การจัดเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ นอกจากนี้จะต้องมีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลที่ดี 4) มีจรรยาบรรณของผู้ประกอบ วิชาชีพบัญชี 5) มีการสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ (Professional Skepticism) เมื่อเจอข้อมูลที่มีความผิดปกติ ควรแจ้งให้ผู้ประกอบการทราบและเข้าใจ เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหาร 6) การรักษาความลับของ ลูกค้า (Confidentiality) เนื่องจากข้อมูลข้อมูลบางส่วนของกิจการ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณชน รับผิดชอบต่อ หน้าที่ 7) ปฏิบัติงานด้วยความทันเวลา (Timeliness) ทำงานได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ และเสร็จทันกำหนดเวลา และเนื่องจากเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป 8) การนำการบริหารงานแบบคล่องตัว (Agile) มาใช้ในการปฏิบัติงาน สามารถปรับเปลี่ยนการทำงานตอบสนองลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุค ดิจิทัลที่ดีเหล่านี้จะให้นักบัญชีมีความยั่งยืนและมั่นคงในอาชีพต่อไป ไม่ต้องถูกเทคโนโลยีมาดบดบาทและ ความสำคัญลงได้ เพื่อให้มีความเป็นมืออาชีพและนักบัญชียุคดิจิทัลที่ดี นักบัญชีสามารถนำคุณลักษณะดังกล่าว ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง และการปฏิบัติงานด้านบัญชี โดยนักบัญชียุคดิจิทัลต้องมีการปรับเปลี่ยน บทบาท และให้ความสำคัญในทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มขึ้น สามารถวิเคราะห์และสรุปข้อมูลขนาด ใหญ่ให้อยู่ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย วางตนเองในฐานะผู้ให้คำปรึกษาทางการเงินและวางแผนภาษีอากร ซึ่งจะ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อธุรกิจภายใต้เงื่อนไขของกฎหมายและจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพต่อไป

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลในบริบทจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ แสดงให้เห็นว่านักบัญชีควรให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะหรือคุณลักษณะ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ดังนี้

7.1 ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

7.1.1 นักบัญชีควรมีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัล ควรมีทักษะ ทั้ง 8 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะทางปัญญาและคุณลักษณะเฉพาะบุคคลของนักบัญชี มีความรู้ความสามารถ และความกระตือรือร้นรอบคอบ ทำงานด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต และมีความเป็นอิสระ 2) ทักษะด้านการจัดการองค์กร มีความสามารถในการบริหารจัดการทีมงาน ทำงานร่วมกันกับหน่วยธุรกิจอื่นๆ ในองค์กร เป็นคู่คิดทางธุรกิจ 3) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และนำเทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงาน 4) จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี 5) การส่งเสียเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ 6) การรักษาความลับของลูกค้า 7) ปฏิบัติงานด้วยความทันเวลา 8) มีการนำการบริหารงานแบบคล่องตัว Agile มาใช้ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ นักบัญชียุคดิจิทัลต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาท และให้ความสำคัญในทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มขึ้น

7.1.2 นักบัญชียุคดิจิทัลต้องสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นอิสระ นำหลักการบริหารงานแบบคล่องตัว (Agile) มาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อความทันเวลา และตอบสนองต่อความต้องการได้อย่างรวดเร็ว

7.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต

7.2.1 เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาในบริบทของจังหวัดนครราชสีมา ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรขยายพื้นที่การศึกษาในพื้นที่สำคัญ หรือจังหวัดที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ หรือระดับภูมิภาค เพื่อทราบข้อมูลให้ครบถ้วนครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด ซึ่งสามารถนำข้อมูลไปเปรียบเทียบเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อไป

7.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบอื่นๆ นอกเหนือจากวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในรูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก เช่น การสนทนากลุ่มย่อย หรือการเก็บข้อมูลในรูปแบบเชิงปริมาณ เช่น การใช้แบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือถูกต้อง ชัดเจนมากขึ้น

7.2.3 ควรนำคุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัล และแนวคิดการบริหารแบบคล่องตัว ไปใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อขยายองค์ความรู้ให้ชัดเจนในเชิงประจักษ์ต่อไป เช่น การศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะและความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัล การศึกษาคุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัล และแนวคิดการบริหารแบบคล่องตัวที่ส่งผลต่อความเป็นมืออาชีพของนักบัญชี

8. เอกสารอ้างอิง

- กนกศักดิ์ สุวัฒนาสินธิ์ และสุจิตต์ ณ นคร. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชี
ในยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ*, 6(1), 158-173.
- กมลภู สันตะจักร. (2560). คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ใน
การปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชัชมหาบัณฑิต.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2565). ข้อมูลการจดทะเบียนนิติบุคคล ณ เดือน พฤศจิกายน 2565.
สืบค้น 27 ธันวาคม 2565, จาก https://www.dbd.go.th/more_news.php?cid=1415.
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2565). รายชื่อสำนักงานบัญชีในแต่ละจังหวัด. สืบค้น 27 ธันวาคม 2565,
จาก https://www.dbd.go.th/news_view.php?nid=469403169.
- กษมาพร ยังสัมปอ. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจขนาดกลาง
และขนาดย่อม (SMEs) ในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาบัญชัชมหาบัณฑิต.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- จารุวรรณ แซ่เต๋. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัลกับความสำเร็จในการทำงาน
ของผู้บริหารฝ่ายบัญชีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
บัญชัชมหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดิพงษ์ ภัทรชัย. (2559). แนวทางการส่งหนังสือยืนยันยอดในยุคไทยแลนด์ 4.0 (ออนไลน์). ก้าวทันข่าว
ชาวอดิธิ ฉบับที่ 30. จาก <http://www.fap.or.th/upload/9414/yPGFvo5bMM.pdf>.
- นพรัตน์ คำอินทร์. (2561). คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพกับคุณภาพการสอบบัญชีของสำนักงานบัญชี
คุณภาพในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- บริษัท โฟลว์แอคเคาท์ จำกัด. (2563). *New Normal* ของนักบัญชี หลัง COVID-19. สืบค้น 14 พฤษภาคม
2566, จาก <https://flowaccount.com/blog/?s=New+Normal+ของนักบัญชี+หลัง+COVID-19>.
- ปรีศิน ภัยพันธ์ และนธี เหมมันต์. (2557). นักบัญชีไทยกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.
วารสารคณะกรรมการจัดการ, 3(3), 14-21.
- เพ็ญภา เกื้อเกตุ, ภูริชาติ พรหมเต็ม, และวิโรจน์ ไพบูลย์เวชสวัสดิ์. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็น
มืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลและประสิทธิภาพการดำเนินงานของกิจการห้างหุ้นส่วนจำกัดใน
จังหวัดยะลา. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยสารคาม*, 12(1), 156-166.
- วันชัย ตันจารุพันธ์. (2564). *ทำพลาดให้เร็ว ล้มไปข้างหน้า คุ่มค่ากว่ามานั่งรอ*. สืบค้น 14 พฤษภาคม 2566,
จาก <https://www.gotoknow.org/posts/691542>.

- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2560). *มาตรฐานการศึกษา (Internation Education Standards: IES)*. สืบค้น 20 ธันวาคม 2565, จาก <https://www.tfac.or.th/Article/Detail/66980>.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2565). *ข้อมูลของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (เฉพาะท่านที่ประสงค์เปิดเผยข้อมูลเพื่อการติดต่อ)*. สืบค้น 27 ธันวาคม 2565, จาก https://eservice.tfac.or.th/fap_registration/cpa-contact-list?condition=4&district_hidden=&province_hidden=&geography_hidden=
- สร้อย นุญจ และ ไพฑูรย์ อินตะชน. (2559). การศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะของนักบัญชียุคใหม่ ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. *วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่*, 9(1), 167- 177.
- สุนันท์ เฟ่งจินดา. (2565). ความเป็นมืออาชีพ และคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกใช้ บริการสำนักงานสอบบัญชี ของบริษัท มหาชน จำกัด. *วารสารรัชต์ภาคย์ (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 16(46), 356-373.
- อมรรัตน์ ศรีชัย. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาศักยภาพตนเองกับความเป็นมืออาชีพของนักบัญชีในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อริสา ศรีชัยนาท และศิริเดช คำสุพรหม (2562). *ทักษะด้านเทคโนโลยีของนักวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- Abd Razak, S.N.A., Noor, W.N.B.W.M., & Jusoh, Y.H.M. (2021). Embracing Digital Economy: Drivers, Barriers and Factors Affecting Digital Transformation of Accounting Professionals. *International Journal of Advanced Research in Economics and Finance*, 3(3), 63-71.
- Burns, N., & Grove, S. K. (2001). *The practice of nursing research: Conduct, critique, and utilization* (4th ed.). Philadelphia: W.B. Saunders Company.
- Denzin, N. K. (1977). *The research act: A theoretical introduction to sociological methods* (2nd ed.). New York: McGraw Hill.
- International Federation ofAccountants. (2009). *Framework for International Education Standards for Professional Accountants*. Retrieved December 5, 2022, from [http:// www.ifac.org/sites/default/files/meetings/files/5046.pdf](http://www.ifac.org/sites/default/files/meetings/files/5046.pdf)
- Kane, G. C., Palmer, D., Phillips, A. N. & Kiron, D. (2015). Is your business ready for a digital future?. *MIT sloan management review*, 56(4), 37-44.
- The Association of Chartered Certified Accountants. (2016). *Professional accountants– the future: Generation Next*. The Association of Chartered Certified Accountants. Retrieved August 17, 2022, from https://www.accaglobal.com/content/dam/ACCA_Global/Technical/Future/generation-next-highlights.PDF.